

Twée eeuwen familielevén

Interview met mevrouw Annie Neefjes-Stuyt.
Geboren 5 oktober 1927 te Nibbixwoud.
Thans wonende aan de Dorpsstraat 32 te Nibbixwoud.
Gehuwd met Jac. Neefjes, geboren 16 mei 1930 te Obdam,
overleden 11 april 1981 te Nibbixwoud.

Inleiding

Mevrouw Annie Neefjes-Stuyt begint te vertellen over het leven van haar grootmoeder, die geleefd heeft in een tijd die toen niet zo gemakkelijk was als nu. Allerlei voorzieningen en uitkeringen die we nu kennen bestonden in die tijd nog niet. Wanneer je als vrouw alleen kwam te staan, moest je zelf maar zien hoe je het hoofd boven water hield. Gezondheidszorg was minimaal en bijna niet te betalen. Men moest het vooral van de liefdadigheid van anderen hebben. Ook voor weduwnaars met (veel) kinderen was het niet makkelijk om zonder vrouw het gezin en/of bedrijf te runnen. Vrouwen werkten heel vaak mee op het boeren- of tuindersbedrijf van hun echtgenoot. Het was hard werken van de vroege ochtend tot de late avond. Vrije uurtjes waren schaars. Ook kwam het wel voor dat de man zijn eigen kinderen niet langer meer kon verzorgen, wanneer hij alleen kwam te staan. Er werd dan soms besloten een of meerdere kinderen 'weg te geven', vaak aan ouders zonder kinderen of heel kleine gezinnen. Dit alles in de hoop dat hun kinderen het dan beter zouden hebben. Deze kinderen werden ook wel thuishaalders genoemd.

Oma Johanna op den Kelder

Jantje op den Kelder is geboren 5 juli 1855 te Nibbixwoud. Zij trouwde op 8 februari 1893 met Willem Dekker, geboren op 24 november 1861 te Zwaagdijk. Jantje was toen 37 en Willem 31 jaar oud. 'Mijn grootouders woonden op de plek die we nu kennen als Dorpsstraat 2 in Nibbixwoud, thans bewoond door de familie Wassenaar en daarvoor door de familie Weel. Van de oorspronkelijke staat van hun huisje is door latere verbouwingen niet veel meer over. Uit dit huwelijk werd eerst een tweeling geboren, Evert en Maartje, die helaas vroeg kwamen te overlijden. Daarna kwam hun derde kindje Gerrit, dat ook niet lang mocht leven. Mijn oma was inmiddels zwanger van mijn moeder toen haar man Willem al op 35-jarige leeftijd overleed op 24 maart 1897. Opa was ernstig ziek en lag in het ziekenhuis te Leiden. Er waren te weinig financiële middelen om de terugreis naar Nibbixwoud te kunnen bekostigen. Er werd daarom besloten en dat gebeurde toen vaak in dit soort situaties, om zijn lichaam beschikbaar te stellen aan de wetenschap. Mijn moeder heeft haar vader dus nooit gekend, want zij is ruim vier maanden later geboren op 17 augustus 1897, ze heette Wilhelmina Dekker, vernoemd naar mijn opa.'

De vrouwen over wie het in dit interview gaat.

Antje Wiering
18.06.1814 / 26.06.1899

Johanna op den Kelder
5.07.1855 / 01.04.1921

Wilhelmina Dekker
17.08.1897 / 25.09.1991

Annie Stuyt
05.10.1927

Vroeger was op de foto gaan zeldzaam. Het werd meestal alleen bij de fotograaf gedaan. De stoel waar Antje op zit was niet van haarzelf. De sieraden van Johanna op deze foto waren van haarzelf, maar het gebeurde vroeger ook vaak dat deze speciaal voor de foto geleend werden.

Haar levensonderhoud

Oma Johanna moest nu met een pasgeboren baby, mijn moeder dus, in haar eigen levensonderhoud voorzien. Ze deed dit onder andere door het maken van hulleplooiën, het aan huis verkopen van petroleum en het houden van een cafeetje aan huis. Ze bewoonde een klein huisje, gelegen aan een vaart (Veersloot) die uitkwam op de Kromme Leek en daar vervolgens weer verder ging als Medemblickervaart. Vlak bij haar huisje lag een klein haventje, waarschijnlijk voor het verladen en/of lossen van goederen. Omdat passanten daar met hun schuit moesten wachten, was dit een ideale plek voor het drijven van een cafeetje, waar men in die tussentijd een borreltje kon drinken om de wachttijd aangenaam door te komen. Ook de mensen uit het dorp kwamen wel eens aan voor de gezelligheid.

We moeten ons echter niet veel van zo'n cafeetje voorstellen. Veel meer dan een tafel met wat stoelen in een klein vertrekje achter de woonkamer was het niet. In het achtereind stond een bak waar het water inliep vanuit de dakgoot. Hierin hing een kruik met jenever om de drank koel te bewaren. Als de kurk open was geweest en de borrel slapper was geworden, zei men: *'Je hebt de borrel zeker gewassen, Jantje'*. Waarschijnlijk had ze de jenever dan verdund met wat water om zodoende meer borrels te kunnen verkopen.

Het huisje Nibbixwoud no.2.

Mijn oma verzorgde ook nog de bij haar inwonende dementerende moeder Antje Wiering, geboren 18 juni 1814 te Zijdewind. Als ze honger had rammelde Antje regelmatig met de beddenplank. Pastoor kwam van tijd tot tijd bij mijn overgrootmoeder langs omdat zij zelf niet meer naar de kerk kon. Zo ook een keer om te kijken of ze nog wel capabel was om haar Pasen te kunnen houden.

Voor Pasen moest men altijd biechten. Hiervoor stelde pastoor haar een aantal vragen, maar nergens kwam een antwoord op. Ook vroeg hij haar of ze het weesgegroet nog kon bidden. Plotseling zei ze *'Heb je nog een stuk vlais voor me'*. Toen was pastoor klaar, hij wist genoeg.

Op 26 juni 1899 overlijdt mijn overgrootmoeder Antje Wiering, weduwe van Evert op den Kelder, bijgenaamd Evertes Anne. Zij is dan 85 jaar oud.

De weduwe en de weduwnaar

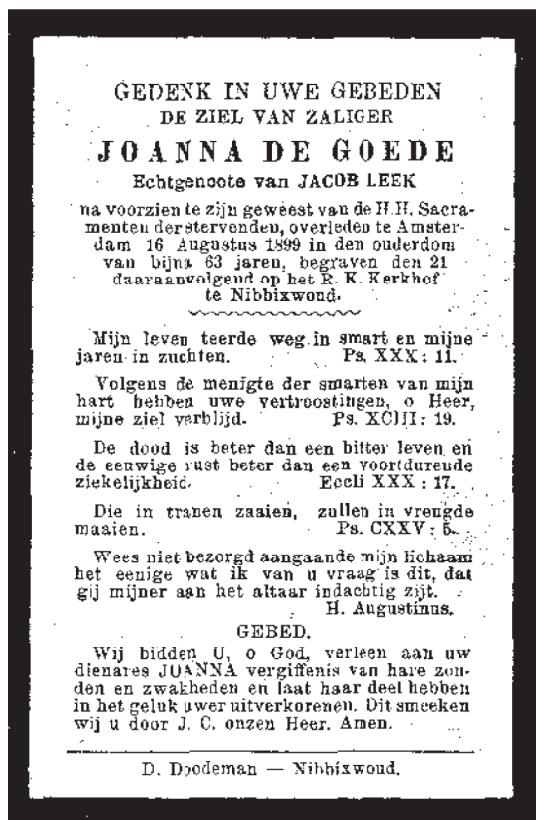
Jacob Leek werd na het overlijden van zijn eerste vrouw ook een graag geziene gast in oma's cafeetje. Hij woonde in een boerderij naast de Cunerakerk nu bewoond door de familie C. Stuyt. In een notariële akte van 8 oktober 1874 lezen we dat Jacob Leek een deel van zijn grond verkoopt aan de kerk ten behoeve van de bouw van de huidige Cunerakerk. Kort na de verkoop schenkt hij vervolgens het verkoopbedrag aan de kerk. Dit deed ook zijn buurvrouw Leip Knol. Op de grond van Leip Knol werd de kerk gebouwd en de grond van Jacob Leek werd in gebruik genomen als kerkhof. Het kwam in die tijd veelvuldig voor dat parochianen geld maar ook goederen aan de kerk schonken. Van deze schenkingen is een lijst samengesteld. Zo komen we ook een passage tegen in het boek van Pastoor Kruijsen dat op 20 april 1886 parochianen een orgel offeren aan de kerk, gemaakt voor de som

van f. 4.000,-. De schenkers zijn onbekend. Begin 1992 wordt er een houten plaatje gevonden op dit orgel met het opschrift dat dit instrument geschonken is door Jacob Leek en Jantje de Goede. Blijkbaar wensten de schenkers onbekend te blijven. Tot 1892 heeft deze gulle gever ook zelf met veel toewijding dit orgel bespeeld.

Op een keer bij het uitgaan van de kerk speelde hij zelfs het toen bekende liedje: *'Siene, Siene, laat me los'*.

Jacob Leek is geboren op 16 juni 1838 te Nibbixwoud en was gehuwd met Joanna (Jantje) de Goede, geboren 8 november 1836 te Opmeer en overleden te Amsterdam op 16 augustus 1899 in de ouderdom van bijna 63 jaren. Zij is begraven op het kerkhof te Nibbixwoud. Haar sieraden zijn

na haar dood verwerkt in de monstrans van de Cunerakerk. Uit dit huwelijk zijn geen kinderen geboren. Na een van zijn bezoeken bij mijn oma in haar cafeetje deed Jacob Leek aan Johanna op de Kelder een huwelijksaanzoek. Zij zagen het wel zitten om met elkaar te trouwen. Het leven met elkaar zou een stukje aangenamer worden. Echter zo gemakkelijk ging dit nu ook weer niet. Om te kunnen trouwen moesten zij een biechtbriefje hebben van meneer pastoor.

Om dit te verkrijgen was het nodig de zegen te vragen bij de toenmalige pastoor van Nibbixwoud. Nadat pastoor de biecht had afgenomen kreeg men het biechtbriefje en kon het huwelijk plaatsvinden. Het was pastoor inmiddels ter ore gekomen dat dit stel voornemens was in het huwelijk te treden. Hij bracht daarom voordat Jacob en Johanna naar hem toe kwamen voor de biecht, eerst zelf een bezoek aan Johanna op den Kelder. Pastoor was namelijk bang dat de kerk er financieel bij in zou schieten, wanneer dit huwelijk plaats zou vinden. Jacob Leek was immers een gulle gever en door te trouwen met een arme weduwe met een kind kon dit wel eens een stuk minder worden. Dit bleek later overigens helemaal niet zo te zijn.

Pastoor toog op een goede dag naar Johanna op den Kelder voor een gesprek. Pastoor had naar het later bleek al een andere boer in gedachten om de boerderij te pachten, want Jacob Leek was toch al niet zo jong meer en op die manier dacht pastoor een goede opvolger gevonden te hebben.

Hij vroeg haar *'Wie moet nu jouw kind groot brengen wanneer jij boerin wordt als je met Jacob Leek gaat trouwen. Dat is keihard werken van 's morgens vroeg tot 's avonds laat. Je hebt dan geen tijd meer voor je kind'*.

Johanna antwoordde hierop fel *'Dat maak ik zelf wel uit.'*

't Poot raakte stuk (dit betekende dat de verhouding tussen pastoor en het aanstaande paar over was). Jacob en Johanna wilden toch trouwen en gingen na deze affaire een andere weg bewandelen.

Johanna had een zuster wonen in Sloterdijk vlak bij Amsterdam. Na haar zuster de situatie te hebben uitgelegd, ging het paar per trein naar Sloterdijk om aldaar bij de pastoor te biechten. Deze vertelde wel meer aan dergelijke toestanden gewend te zijn in Amsterdam en nam hen de biecht af. Met het van hem ontvangen biechtbriefje moest de pastoor van Nibbixwoud hen toen wel trouwen.

Uit dit alles blijkt hoe kordaat en zelfstandig Johanna was, na alles wat ze al had meegemaakt. Het was voor die tijd een hele onderneming om met de trein naar Amsterdam te gaan.

Erg lang mocht ook dit huwelijk niet duren, want Jacob Leek overleed op 26 juli 1903 na een ziekbed op 65-jarige leeftijd, liefdevol verpleegd door Johanna.

Jacob Leek 21-6-1838/26-7-1903

Nalatenschap

Johanna vroeg zich af hoe het verder moest met haar. Waar moest zij nu van leven?

De boerderij en landerijen waren immers eigendom van het Heerschap St. Jacob te Amsterdam. Dit ressorteerde onder het Bisdom. Jacob Leek had de boerderij en landerijen gepacht. Wanneer zij zou zorgen op tijd de pacht te voldoen, kon zij daar samen met haar neef Klaas op den Kelder, hun goede en betrouwbare knecht, die al lang bij hen werkte, de boerderij voortzetten om zo van een inkomen verzekerd te zijn. De nalatenschap van Jacob Leek moest dan echter wel op haar naam staan, anders moest zij van de plaats af.

Jacob Leek had daarom op zijn sterfbed nog notarieel laten vastleggen dat zijn bezittingen op haar naam gesteld werden. Dit was noodzakelijk omdat in die tijd de vrouw niet automatisch erfde van haar echtgenoot. Als dit niet goed geregeld was, gingen alle bezittingen na de dood van de man over naar zijn eigen familie. Bracht echter de vrouw alle bezittingen in bij haar huwelijk en zouden dan de zaken niet goed geregeld zijn, dan ging na haar overlijden alles naar de familie van de vrouw.

Johanna op den Kelder en haar dochtertje Wilhelmina Dekker.

Oma bleef dus voor de tweede maal alleen achter, 47 jaar oud, met haar dochter (mijn moeder) Wilhelmina Dekker zes jaar oud. Zij bleven op dezelfde plaats wonen. Samen met de knecht Klaas was het hard werken om elk jaar weer op tijd de pacht voor de boerderij en landerijen te kunnen voldoen. Hiervoor reisde zij elk jaar naar Amsterdam om de pacht verplicht voor Kerstmis aan het Heerschap te kunnen betalen.

Op 1 april 1921 overleed mijn oma op 65-jarige leeftijd.

Zoals mijn oma Johanna mijn overgrootmoeder Antje bij haar thuis verzorgde tot haar dood, zo deed mijn moeder Wilhelmina dat weer voor haar moeder. Zij zette het boerenbedrijf op haar beurt ook weer voort. In 1922 na de dood van oma, zorgde mijn moeder ervoor, dat uit naam van haar moeder Johanna op den Kelder, een Maria-altaar aan de kerk werd geschonken. Tijdens het 'kerkwerken' trof ik een plaatje op het altaar aan met haar naam erop. Dat altaar stond toen nog op de plaats waar nu de doopvont staat. Op 17 februari 1925 trouwde mijn moeder op 28-jarige leeftijd met Nicolaas Gerardus Stuyt, geboren 8 april 1891 te Uitgeest en overleden 4 februari 1966 te Nibbixwoud.

Trouwfoto Nicolaas Stuyt en Wilhelmina Dekker.

Ons gezin telde negen kinderen, waarvan ik de op een na oudste ben. Mijn moeder was enig kind en ze vond het leuk zelf een groot gezin te mogen krijgen. We waren met 4 zussen en 5 broers.

De vier dochters in het gezin Stuyt; het zijn vanaf links: Nelly, Annie, Minie en Jo.

De vijf zonen in het gezin Stuyt.
Het zijn vanaf links: Jan, Co, Jaap, Wim en Arie.

Mijn broer Co heeft de boerderij overgenomen en één broer is overleden.

Na een arbeidzaam leven overlijdt mijn moeder op 5 september 1991 in de gezegende leeftijd van 94 jaar. Ik heb haar de laatste jaren van haar leven ook bij mij thuis verzorgd. Moe heeft mij heel veel verteld over het verleden.

Wilma en Sarah.

Ik ben getrouwd op 28 dec. 1955 met Jacobus (Jaap) Neefjes en wij hebben 6 kinderen gehad, waarvan er één vroeg is overleden. Mijn man overleed 11 april 1981.

Inmiddels schrijven we nu het jaar 2000 en ook ik heb een dochter Wilma, geboren 13 september 1962, en zij heeft weer een dochter Sarah geboren 29 augustus 1998. <<

Bron: Mevr. A. Neefjes-Stuyt, Nibbixwoud

Antje Wiering	Jantje op den Kelder	Wilhelmina Dekker	Annie Stuyt	Wilma Neefjes	Sarah
Evert op den Kelder	Willem Dekker	Nicolaas Stuyt	Jaap Neefjes	Siemen Koning	

Jacob Leek
weduwnaar van
Jantje de Goede

